«ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔ»
ուսանողական և աշակերտական Հանրապետական օլիմպիադա
2006

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԻՉՆԵՐ՝	ՀՀ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԿԵՆՏՐՈՆ, ՀՀ ԻՐԱՎԱԲԱՆՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ ԵՐԵՎԱՆԻ ԱՆԱՆԻԱ ՇԻՐԱԿԱՑՈՒ ԱՆՎԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆ
ԱՋԱԿՑՈՒԹՅԱՄԲ՝	ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ
ՀՈՎԱՆԱՎՈՐՈՒԹՅԱՄԲ՝	ԱԼԲԵՐՏ ԲՈՅԱՋՅԱՆԻ (ԱՄՆ)

<u>Նպատակը</u>

Բարձրացնել երիտասարդության իրավագիտակցությունը, նրանց տալ անհրաժեշտ գիտելիքներ՝ մարդու իրավունքների եւ ազատությունների, դրանց պաշտպանության երաշխիքների ու կարգի մասին, հաղորդակից դարձնել իրավական, ժողովրդավարական պետության բնորոշ գծերին, օգնել ճանաչելու Սահմանադրությունն ու սահամանադրական արդարադատության համակարգը, պատկերացում կազմել մարդու իրավունքների ու հիմնարար ազատությունների պաշտպանության մասին Եվրոպական Կոնվենցիայի վերաբերյալ:

Միջոցառումն անցկացվում է 4 փուլով:

<u>Կազմակերպման ձեւը եւ կարգը</u>

Բոլոր մարզերում & Եր&անի դպրոցներում՝ վիկտորինաների եւ գիտելիքների բանավոր ստուգման կազմակերպում (զրույց):
Եր&անում & մարզերում օլիմպիադայի երկրորդ փուլի անցկացում:
Բուհերում օլիմպիադայի երրորդ փուլի անցկացում:
Ամփոփիչ փուլում (չորրորդ փուլ)՝ գործնական խաղեր (մասնավորապես,

դատավարության կազմակերպում, որտեղ աշակերտները հանդես կգան որպես կողմեր, իսկ ուսանողները՝ դատավորներ):

- Մարզկենտրոններում, Երեւանում (4 փնջով), Ստեփանակերտում հրավիրվում են դպրոցների այն ուսուցիչները, ովքեր դասավանդում են իրավունքի հիմունքներ: Նրանց համար հատուկ ծրագրով կազմակերպվում է սեմինար եւ տրամադրվում անհրաժեշտ գրականություն, այդ թվում՝ "Մարդու իրավունքների եւ հիմնարար ազատությունների պաշտպանության մասին եվրոպական կոնվենցիան" - 12000 օրինակ: Ուսուցիչներին ցույց է տրվելու նաեւ մեթոդական օգնություն՝ դպրոցներում վիկտորինա ու գիտելիքների բանավոր ստուգում կազմակերպելու համար,
- Անցկացվում է մարզային, իսկ Ստեփանակերտում՝ հանրապետական օլիմպիադա՝ յուրաքանչյուր դպրոցից երկուական աշակերտի մասնակցությամբ: Օլիմպիադայի արդյունքներով ձեւավորվում է մեկական մարզային, Երեւանի 4 եւ ԼՂՀ աշակերտական թիմեր՝ 6-ական աշակերտի կազմով,
- Անցկացվում է բուհական օլիմպիադա (առանձին ծրագրով) եւ ձեւավորվում է ուսանողական 4 թիմ՝ 5-ական ուսանողի կազմով,
- Ամփոփիչ փուլում, Անանիա Շիրակացու անվան ճեմարանի (գիտակրթական համալիր) բազայի վրա, կազմակերպվում է 15 դատավարություն, որտեղ վիճակահանությամբ աշակերտական թիմերը հանդես կգան որպես դիմող եւ պատասխանող կողմեր, իսկ ուսանողական թիմերը՝ որպես դատարան: Ճեմարանի աշակերտներից կձեւավորվեն դատարանների աշխատակազմերը:

<u>Արդյունքների գնահատման և ամփոփման կարգը</u>

Յուրաքանչյուր փուլում արդյունքների ամփոփումը կիրականացվի տեստային համակարգի եւ հատուկ հանձնախմբերի միջոցով: Տեստերը   եւ վիրտուալ օրենքները կմշակվեն սահմանադրական դատարանի աշխատակազմի կողմից: Հատուկ հանձնախմբերը կձեւավորի կազմկոմիտեն:

<u>Աշխատանքների կազմակերպման պատասխանատուն</u>

Աշխատանքների կազմակերպման պատասխանատվությունը դրվում է կազմկոմիտեի վրա: Տեղեկատվական հեռախոսներ՝ 58-81-73, 58-81-89, 58-81-45 կամ 52-99-91 & 52-44-49:

<u>Արդյունքների գնահատման և խրախուսման կարգը</u>

- դպրոցներում լավագույնը ճանաչված աշակերտներին տրվում է գրքերի փաթեթ եւ ՀՀ սահմանադրական իրավունք կենտրոնի պատվոգիր,
- մարզերում հաղթող ճանաչած աշակերտներին տրվում է գրքերի փաթեթ եւ ՀՀ սահմանադրական իրավունք կենտրոնի Պատվո վկայական, երկու

տարով սահմնադրական դատարանի տեղեկագրի անվճար բաժանորդագրման իրավունք & նվերներ,

- հանրապետական փուլում հաղթող կարող են ճանաչվել՝
  - ա) դիմող կողմ - 2 թիմ՝ լավ ու լավագույն տիտղոսով,
  - բ) պատասխանող կողմ - 2 թիմ՝ լավ ու լավագույն տիտղոսով,
  - գ) դատարան - 2 թիմ՝ լավ ու լավագույն տիտղոսով:

Յուրաքանչյուր թիմի եւ նրա անդամների համար սահմանվում են հետեւյալ մրցանակները.

- հաղթողի դիպլոմ՝ թիմի յուրաքանչյուր անդամին & նվեր,
- լավագույն ճանաչված թիմերին՝ ՀՀ սահմանադրական դատարանի հատուկ մրցանակ & նվերներ,
- ABA/CEELI Ամերիկյան իրավաբանների միության Հայաստանյան ներկայացուցչության հատուկ մրցանակ,
- լավ ճանաչվածներին՝ ՀՀ սահմանադրական իրավունքի կենտրոնի խրախուսական մրցանակ & նվերներ:

Հաղթողներին կտրվեն նաեւ կազմակերպիչների կողմից սահմանված այլ անհատական եւ խրախուսական մրցանակներ:

<u>Միջոցառման ֆինանսական ապահովումը</u>

Միջոցառումների նյութական և ֆինանսական ապահովումը ստանձնում են կազմակերպիչները եւ հովանավորը:

<u>“Սահմանադրություն եվ իրավունք -2006” օլիմպիադային մասնակցող</u>

Աշակերտական թիմեր	***ՈՒսանողական թիմեր***
ք. Երեվան N 1	**ԵրՊՀ-1**
ք. Երեվան N 2	**ԵրՊՀ-2**
Վայոց ձորի մարզ (հավաքական)	**ՀՀ պետական կառավարման ակադեմիա**
Արագածոտնի մարզ, ք. Աշտարակ N 5 միջն. դպրոց	**Ռու-հայկական Սլավոնական պետական համալսարան**
Կոտայքի մարզ, ք. Աբովյան, N 7 դպրոց	**Գավառի պետական համալս.**
Սյունիքի մարզ, Կապան (հավաքական)	**Եվրասիա միջազգային համալսարան**
Շիրակի մարզ, (հավաքական)	**Հրաչյա Աճառյանի անվ. համալսարան**

Լոռու մարզ, ք. Վանաձոր N 23 միջն. դպրոց | **Հայաստանում ֆրանսիական համալս.**

Արարատի մարզի Այնթապի 1-ին դպրոց

Արմավիրի մարզի Արշալույսի միւնակարգ դպրոց

Անանիա Շիրակացու անվ. ճեմարանի թիմ

Աշակերտական թիմեր

N	Ազգանուն	Անուն	դաս.	դպրոց
	ք. Երեվան N 1			
1.	Սարգսյան	Դավիթ	9-րդ	թիվ 71 դպրոց
2.	Ռոստոմյան	Անի	9-րդ	թիվ 71 դպրոց
3.	Ղազանչյան	Աստղիկ	9-րդ	թիվ 36 դպրոց
4.	Գասպարյան	Միլա	9-րդ	թիվ 42 դպրոց
5.	Գիշյան	Ռուզաննա	9-րդ	թիվ 36 դպրոց
Ղեկ.				
	ք. Երեվան N 2			
1.	Անտոնյան	Լաուրա	8-րդ	թիվ 139 դպրոց
2.	Գալստյան	Հրաչյա	9-րդ	թիվ 139 դպրոց
3.	Բարաշյան	Հովհաննես	9-րդ	թիվ 115 դպրոց
4.	Մաշուրյան	Գեորգի	9-րդ	թիվ 115 դպրոց
5.	Ջմբյան	Տաթեվիկ	9-րդ	թիվ 189 դպրոց
Ղեկ.				

Վայոց Ձորի մարզ

1.	Ավագյան	Ավագ	9-րդ դաս.	Եղեգնաձորի թ. 1 դպրոց
2.	Ավետիսյան	Վանիկ	9-րդ դաս.	Եղեգնաձորի թ. 1 դպրոց
3.	Ասատրյան	Անի	9-րդ դաս.	Եղեգնաձորի թ. 2 դպրոց
4.	Գալստյան	Արմինե	9-րդ դաս.	Եղեգնաձորի թ. 2 դպրոց
5.	Դանիելյան	Հայկ	9-րդ դաս.	Եղեգն. քաղ. վարժարան
Ղեկ.	Հակոբյան	Արսեն	ուսուցիչ	Եղեգնաձորի թ. 1 դպրոց

Արագածոտնի մարզ
ք. Աշտարակ

1.	Խաչատրյան	Արմինե	10 - րդ	թիվ 5 դպրոց
2.	Պողոսյան	Ազգանուշ	10 - րդ	թիվ 5 դպրոց
3.	Վահանյան	Շանթ	10 - րդ	թիվ 5 դպրոց
4.	Ղուկասյան	Արամ	9 - րդ	թիվ 5 դպրոց
5.	Հովհաննիսյան	Ռուբեն	9 - րդ	թիվ 5 դպրոց
Ղեկ.	Մելքումյան	Լիգիա		Իրավունքի ուսուցչուհի

Կոտայքի մարզ
ք. Աբովյան

1.	Ղահրամանյան	Էմմա	9-րդ	թիվ 7 դպրոց
2.	Պետրոսյան	Արփինե	10-րդ	թիվ 7 դպրոց
3.	Միսակյան	Շուշանիկ	9-րդ	թիվ 7 դպրոց
4.	Միրզոյան	Նարինե	9-րդ	թիվ 7 դպրոց
5.	Թորոսյան	Անի	9-րդ	թիվ 7 դպրոց
Ղեկ.	Գեղամյան Անի			

Սյունիքի մարզ

1.	Վարդանյան	Էմմա	9 - րդ	Կապանի թիվ 1 դպրոց
2.	Ավագյան	Լիլիթ	9 - րդ	Կապանի վարժարան
3.	Մարտինյան	Ինգա	9 - րդ	Կապանի թիվ 3 դպրոց
4.	Դավթյան	Դավիթ	9-րդ	Կապանի թիվ 7 դպրոց
5.	Բաղդասարյան	Վաչե	9 - րդ	Կապանի թիվ 9 դպրոց
Ղեկ.	Օվչյան	Ռիտա		Կապանի վարժ. ուսուց.

Շիրակի մարզ

1.	Հարությունյան	Աննա	10 - րդ	Ակադեմիական վարժ.
2.	Գրիգորյան	Տիգրան	10 - րդ	Բալատոն վարժարան
3.	Նազարյան	Մարիաննա	9 - րդ	Բալատոն վարժարան
4.	Հարությունյան	Ժաննա	8 - րդ	Բալատոն վարժարան
5.	Հակոբյան	Մարիամ	8 - րդ	Բալատոն վարժարան
Ղեկ.	Կիրակոսյան	Ռուզաննա		Բալատոն վարժարան

Լոռու մարզ
ք. Վանաձոր

1.	Խաչատրյան	Արաքսյա	10-րդ	թիվ 23 դպրոց
2.	Հարությունյան	Ջարուհի	10-րդ	թիվ 23 դպրոց
3.	Ղազարյան	Լուսինե	9 - րդ	թիվ 23 դպրոց
4.	Բարսեղյան	Հասմիկ	9 - րդ	թիվ 23 դպրոց
5.	Համբարձումյան	Անի	9 - րդ	թիվ 23 դպրոց
Ղեկ.	Օչինյան	Մարգարիտ		

Երևանի Ան. Շիրակացու անվ. ճեմարան

1.	Մուրադովա	Իրինա	9-րդ
2.	Թասչյան	Վահե	9-րդ
3.	Հակոբյան	Գայանե	9-րդ
4.	Աղջոյան	Արփինե	9-րդ
5.	Մինասյան	Գրիգոր	10-րդ
Ղեկ.	Սարգսյան	Հերմինե	

Արարատի մարզ

1.	Թորոսյան	Հրաչիկ	9-րդ
2.	Եղիազարյան	Անահիտ	9-րդ
3.	Աղջոյան	Հովհաննես	9-րդ
4.	Ստեփանյան	Սիրանուշ	9-րդ
5.	Գրիգորյան	Անդրանիկ	10-րդ
Ղեկ.	Աղայան	Աննա	

Արմավիրի մարզի Արշալույսի միջն. դպրոց

1.	Ղազարյան	Մարգարիտա
2.	Հովսեփյան	Անուշ
3.	Ներսիսյան	Մարիամ
4.	Մովսիսյան	Ժենյա
5.	Բաբաջանյան	Նաիրա
Ղեկ.	Մուրադյան	Լիլիկ

Ուսանողական թիմեր

ԵՊՀ-1

1.	Միրզոյան	Կառլեն
2.	Մուղնեցյան	Գնել
3.	Մովսիսյան	Վահե
4.	Մխիթարյան	Տերիկա
5.	Ավետիսյան	Արմինե

ԵՊՀ-2

1.	Վարդազարյան	Տիրայր
2.	Շաքարյան	Թամարա
3.	Թեվանյան	Սոնա
4.	Կարապետյան	Նորա
5.	Կարապետյան	Հայկ

ՀՀ պետական կառավարման ակադեմիա

1.	Բազդասարյան	Հայկանուշ
2.	Գրիգորյան	Տիգրան
3.	Եղիկյան	Աչփինե
4.	Հակոբյան	Հայկ
5.	Մկրտչյան	Իրինա

Ռուս-Հայկական Սլավոնա-կան պետական համալսարան

1.	Նահապետյան	Տիգրան

2.	Հակոբյան	Անի
3.	Բագոյան	Միքայել
4.	Մինասյան	Միքայել
5.	Գրիգորյան	Նարինե

Գավառի Պետական Համալսարան

1.	Գեվորգյան	Արմեն
2.	Գյողալյան	Արմեն
3.	Բադալյան	Վարդուհի
4.	Տերտերյան	Վահե
5.	Խաչիկյան	Սուրեն

Աճառյանի անվան համալսարան

1.	Հարությունյան	Լուիզա
2.	Պետրոսյան	Հեղինե
3.	Գալստյան	Իրինա
4.	Ալեքսանյան	Նարինե
5.	Սամսոնյան	Մելինե

Եվրասիա միջազգ. համալս.

1.	Արսենյան	Կարինա
2.	Մկրտչյան	Սիրարփի
3.	Խաչատրյան	Անտոն

4.	Պետրոսյան	Լիլիթ
5.	Ֆիդանյան	Մարիամ

Հայաստանում ֆրանսիական համալսարան

1.	Հարությունյան	Հարություն
2.	Աղուզումցյան	Արմենուհի
3.	Թովմասյան	Նառա
4.	Պապիկյան	Լաուրա
5.	Հակոբյան	Կարեն

“ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔ” ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐԻ ԵՎ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՕԼԻՄՊԻԱԴԱ
Օլիմպիադայի կազմկոմիտե

1. ՀԱԿՈԲՅԱՆ ԱՌՈՒՇԱՆ	- ՀՀ ՍԴ աշխ.ղեկ.ՀՀ ՍԻԿ գործադիր տնօրեն
2. ՂՈՒԿԱՍՅԱՆ ՆՈՐԱՅՐ	- ՀՀ կրթ. և գիտ. փոխնախարար
3. ԱԼԻԽԱՆՅԱՆ ԱՇՈՏ	- “Անանիա Շիրակացի” գիտակրթահամալիրի տնօրեն
4. ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ ԿԱՐԵՆ	- ԵրՊՀ իրավաբանական Ֆեկուլտետի փոխդեկան
5. ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ ԱՆԱՀԻՏ	- “Անանիա Շիրակացի “ գիտակրթահամալիր
6. ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ ՎԼԱԴԻՄԻՐ	- ՀՀ ՍԴ իրավախորհրդատվական ծառ. բաժնի վարիչ

“ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔ”
ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐԻ ԵՎ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ՎԵՑԵՐՈՐԴ
ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՕԼԻՄՊԻԱԴԱ
Հանրապետական փուլի ժյուրիի կազմը

Նախագահ

ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ ՎԼԱԴԻՄԻՐ - Նախագահ, ՀՀ ՍԴ իրավախորհրդատվական ծառ. բաժնի վարիչ

Անդամներ՝

ՊԵՊԱՆՅԱՆ ՍԱՄՎԵԼ	- ՀՀ կրթ.և գիտ. նախ. հանրակրթական վարչության գլխավոր մասնագետ
ԴԻԼԱՆՅԱՆ ԱՐՄԵՆ	- ՀՀ ՍԴ իրավախորհրդատվական ծառ. բաժնի վարիչ
ՀԱԿՈԲՅԱՆ ԼԻԼԻԱ	- ՀՀ ՍԴ իրավախորհրդատվական ծառ. գլխ. մասնագետ
ԵՆԳՈՅԱՆ ՀԱՍՄԻԿ	- ԵրՊՀ , ՀՀ իրավաբանների միության
ՇԱԹԻՐՅԱՆ ԷԴԳԱՐ	- ԵրՊՀ, ՀՀ իրավաբանների միության
ԳՅՈՒԼԲՈՒԴԱՂՅԱՆ ԱՌԱՔԵԼ	- Կրթության ազգային ինստիտուտ - ՀՀ կառավարման ակադեմիա

Ց ՈՒ Ց Ա Կ
“ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔ” ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՕԼԻՄՊԻԱԴԱՅԻ ԵԶՐԱՓԱԿԻՉ ՓՈՒԼԻՆ ՀՐԱՎԻՐՎԱԾՆԵՐԻ
(2006թ. մայիսի 11-13-ը)

Գեվորգյան Արմեն	-ՀՀ Նախագահի աշխատակազմի ղեկավար
Սողոմոնայն Վիկտոր	-ՀՀ Նախագահի մամուլի ծառ. ղեկավար
Ներսիսյանց Վահրամ	-ՀՀ Նախագահի խորհրդական
Թունյան Արայիկ	-ՀՀ Նախագահի աշխ. իրավաբանական վարչ. պետ
Բաղդասարյան Արթուր	-ՀՀ ԱԺ նախագահ
Թորոսյան Տիգրան	-ՀՀ ԱԺ նախագահի տեղակալ
Հովհաննիսյան Վահան	-ՀՀ ԱԺ նախագահի տեղակալ
Պետրոսյան Ռաֆիկ	- ՀՀ ԱԺ մշտ. հանձն. նախ.
Հակոբյան Հրանուշ	- ՀՀ ԱԺ մշտ. հանձն. նախ.
Խաչատրյան Աշոտ	-ՀՀ ԱԺ իրավաբանական ծառայության ղեկավար

Թոփուզյան Մանուկ	ՀՀ կառավարության աշխ. ղեկավար-նախարար
Հարությունյան Դավիթ	-ՀՀ արդարադատության նախարար
Երիցյան Սերգո	-ՀՀ կրթության և գիտության նախարար
Ավետիսյան Արա	-ՀՀ կրթության և գիտության 1-ին փոխնախարար
Ղուկասյան Նորայր	-ՀՀ կրթության և գիտության փոխնախարար
Մինասյան Սերգեյ	-ՀՀ կրթության և գիտության նախարարութ. աշխ ղեկ.
	-ՀՀ կրթության և գիտության նախարարութ. վարչ. պետ
Գասպարյան Ռուբեն	- ՀՀ կրթության և գիտության նախարարութ. վարչ. պետ
Մելքոնյան Կարեն	- ՀՀ կրթության և գիտության նախարարութ. բաժնի վարիչ
Վաթյան Օնիկ	-Երևանի քաղաքապետարանի կրթ. վարչ. պետ
Գյուլբուդաղյան Առաքել	- ՀՀ կրթության և գիտության նախարարութ. կրթական բարեփոխումների կենտրոնի գլխ. մասնագետ
Պետրոսյան Դավիթ	-Երևանի Նոր Նորքի թաղապետ
Մկրտչյան Դավիթ	-Երևանի Նոր Նորքի թաղապետ. կրթ. բաժնի վարիչ
Մանուկյան Հովհաննես	- ՀՀ վճռաբեկ դատարանի նախագահ
Խաչատրյան Միեր	-ՀՀ վճռաբեկ դատարանի նախագահի տեղակալ
Մկրտումյան Արման	-ՀՀ վճռաբեկ դատարանի նախագահի տեղակալ
Մուկուչյան Տիգրան	ՀՀ քաղաքացիական գործերով վերաքննիչ դատարանի նախագահ
Սահակյան Տիգրան	ՀՀ քրեական գործերով վերաքննիչ դատարանի նախագահ
Ղազինյան Գագիկ	-ԵրՊՀ իրավաբանական ֆակուլտետի դեկան
Խաչիկյան Հարություն	-ԵրՊՀիրավաբանական ֆակուլտետի դեկանի տեղ.
Եղյան Ռաֆիկ	- ԵրՊՀ ամբիոնի դոցենտ
տիկ. Իսկոյան Աիդա	- ԵրՊՀ դասախոս
Այվազյան Նորայր	-ԵրՊՀ իրավ. ֆակ. սահմ. իրավ. ամբիոնի վարիչ
Վաղարշյան Արթուր	-ԵրՊՀ ամբիոնի վարիչ
Օհանյան Լևոն	-ԵրՊՀ ամբիոնի վարիչ

Բարսեղյան Տարիել	-ԵրՊՀ
Քոչարյան Վիգեն	-ԵրՊՀ իրավաբանական ֆակուլտետի դասախոս
Գևորգյան Կարեն	- ԵՊՀ իրավաբանական ֆակ. դեկանի տեղակալ
Հարությունյան Արմեն	- ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպան
Դարբինյան Արմեն	- Երևանի հայ-սլավոնական համալսարանի ռեկտոր
Հարությունյան Հովհաննես	- ՀՀ կառ. ակադեմիայի ռեկտոր
Ստեփանյան Վահե	ՀՀ կառավարման ակադեմիա
Սաֆարյան Գառնիկ	ՀՀ կառավարման ակադեմիա
Խաչատրյան Ավագ	-Հր. Աճառյան համալսարանի ռեկտոր
Պիեռ Ռուսե	- Ֆրանսիական համալսարանի ռեկտոր
Ջհանգիրյան Ժորա	-"Գլաձոր" համալսարանի ռեկտոր
Օհանյան Սուրեն	-"Մխիթար Գոշ" համալսարանի ռեկտոր
Պողոսյան Գևորգ	-ՀԳԱԱ փիլիսոփայության և իրավունքի ինստ. տնօրեն
Մելքումյան Նարա	"Հայաստան" -համահայկական հիմն. գործադիր տնօրեն
Սարգսյան Հ	ՀՀ դատավորների միության նախագահ
Կճոյան Նավասարդ	Արարատյան Հայրապետական Թեմի Առաջնորդ Փոխանորդ Տեր Նավասարդ Եպիսկոպոս

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆ

Հարությունյան Գագիկ	-ՀՀ սահմանադրական դատարանի նախագահ
Հովհաննիսյան Վլադիմիր	-ՀՀ սահմանադրական դատարանի նախագահի տեղակալ
Ղուկասյան Զինավոր	-ՀՀ սահմանադրական դատարանի անդամ
Թոխյան Ֆելիքս	-ՀՀ սահմանադրական դատարանի անդամ
Բալայան Կիմ	-ՀՀ սահմանադրական դատարանի անդամ
Պապայան Ռաֆայել	-ՀՀ սահմանադրական դատարանի անդամ
Պողոսյան Վալերի	-ՀՀ սահմանադրական դատարանի անդամ
Դանիելյան Հենրիկ	-ՀՀ սահմանադրական դատարանի անդամ
Նազարյան Հրանտ	-ՀՀ սահմանադրական դատարանի անդամ
Հակոբյան Առուշան	-ՀՀ սահմանադրական դատարանի աշխատակազմի ղեկավար

Վահանյան Գրիգոր	-ՀՀ սահմանադրական դատարանի խորհրդական
Անդրեասյան Կարեն	-ՀՀ սահմանադրական դատարանի խորհրդական
տկն. Հակոբյան Լիանա	- ՀՀ սահմանադրական դատարանի իրավա-խորհրդատվական ծառ. ղեկ
տիկ. Ղազարյան Լիլիթ	- ՀՀ սահմաանդրական դատարանի բաժնի վարիչ
Պապիկյան Հովհաննես	-ՀՀ սահմանադրական դատ. մամուլի ծառայության ղեկավար
Ներսիսյան Արմեն	- ՀՀ սահմանադրական դատարանի իրավա-խորհրդատվական ծառ. ղեկավարի տեղակալ
տիկ.Կարապետյան Աիդա	- ՀՀ սահմանադրական դատարանի բաժնի վարիչ
տիկ.Ռշտունի Գոհար	-ՀՀ սահմանադրական դատարանի տեղեկագրի գլխ. խմբագիր
տիկ.Դանիելյան Իրինա	- “Սահմանադրական արդարադ” պարբե-րականի պատ. քարտուղ.
տիկ.Միլիտոնյան Ժաննա	- ՀՀ սահմանադրական դատարանի բաժնի վարիչ
Մարգարյան Վլադիմիր	- ՀՀ ՍԴ դատարանի իրավա- խորհրդատվա-կան ծառ. բաժնի վարիչ
Դիլանյան Արմեն	- ՀՀ ՍԴ դատարանի իրավախորհրդատվական ծառ. բաժնի վարիչ
Չոբանյան Ռոբերտ	- ՀՀ ՍԴ դատարանի իրավախորհրդատվական ծառ. բաժնի վարիչ
	- ՀՀ ՍԴ դատարանի մասնագետներ

ՀՀ-ում դիվանագիտական ներկայացուցչություններ

Ջոն Էվանս	-ՀՀ-ում ԱՄՆ արտակարգ և լիազոր դեսպան
Պավլով Նիկոլայ Վիկտորի	-ՀՀ-ում ՌԴ արտակարգ և լիազոր դեսպան
Ռեվազ Գաչեչիլաձե	-ՀՀ-ում Վրաստանի և արտակարգ լիազոր դեսպան
Անրի Կյունի	-ՀՀ-ում Ֆրանսիայի արտակարգ և լիազոր դեսպան
տկն. Հայկե Փայչ	-ՀՀ-ում Գերմանիայի արտակարգ և լիազոր դեսպան
Ալիռեզա Հաղիղյան	-ՀՀ-ում Իրանի արտակարգ և լիազոր դեսպան
Անտոնիոս Վլավիանոս	-ՀՀ-ում Հունաստանի արտակարգ և լիազոր դեսպան

Էնթոնի Քենթոր	-ՀՀ-ում Մեծ Բրիտանիայի արտակարգ և լիազոր դեսպան
Ձո Սյուեյան	-ՀՀ-ում Չինաստանի արտակարգ և լիազոր դեսպան
Մուխլիս Ֆառաուն	-ՀՀ-ում Սիրիայի Արաբական Հանր. ներկայացուցչության ղեկավար
Նիկոլայե Իորդակե	-ՀՀ-ում Ռումինիայի դեսպանի պաշտոնակատար
Ալեքսանդր Բոժկո	-ՀՀ-ում Ուկրաինայի արտակարգ և լիազոր դեսպան
Ստեֆան Դիմիտրով	-ՀՀ-ում Բուլղարիայի արտակարգ և լիազոր դեսպան
Խեյբեր Սապառլիեվ	-ՀՀ-ում Թուրքմենստանի արտակարգ և լիազոր դեսպան
Ռինա Պանդեյ	-ՀՀ-ում Հնդկաստանի արտակարգ եվ լիազոր դեսպան
Ժեբրայիլ Ժեարա	-ՀՀ-ում Լիբանանի արտակարգ և լիազոր դեսպան
Մարկո Կլիմենտե	- ՀՀ-ում Իտալիայի գործերի հավատարմատար
Տիկին Աբլա Աբդել Ռահման	-ՀՀ-ում Եգիպտոսի արտակարգ և լիազոր դեսպան
Օրիորդ Կոնսուելո Վիդալ	-ՄԱԿ-ի զարգացման ծրագրի գրասենյակի տնօրեն
Ռոբին Ֆիլիպս	-USAID Հայաստանի գրասենյակի տնօրեն
Կարին Քենդրիկ	-ABA Հայաստանի գրասենյակի տնօրեն
Տկն Մարինա Դոլգոպոլովա	-ՀՀ-ում Բելոռուսի արտակարգ և լիազոր դեսպան
Տոմաշ Կնոտհե	-ՀՀ-ում Լեհաստանի արտակարգ և լիազոր դեսպան
Պրյախին Վլադիմիր	ԵԱՀԿ Երևանյան գրասենյակի ղեկավար , արտակարգ և լիազոր դեսպան
Բոյանա ՈՒռումովա	Եվրոպայի խորհրդի Երևանյան գրասենյակի ղեկավար

ՏՈՄՍԵՐ

ՏՈՄՍ 1

ՀՀ Սահմանադրության նորմերը գործում են՝

1.1 անմիջականորեն.

այլ օրենքների միջոցով.

նորմատիվ իրավական ակտերի միջոցով.

այլ ակտերի միջոցով:

/1,հոդվ.6/

Հանրապետության Նախագահին ՀՀ Ազգային ժողովի ընդունած օրենքն ստանալուց հետո ստորագրում եւ հրապարակում է այն՝

2.1. տասնօրյա ժամկետում.

քսանմեկօրյա ժամկետում.

մեկամսյա ժամկետում.

անհապաղ.

/2,հոդվ.55/

Դատախազությունը հսկողություն է իրականացնում՝

3.1 պետական մարմինների եւ պաշտոնատար անձանց գործողութ-յունների օրինականության նկատմամբ.

պետական մարմինների պաշտոնատար անձանց ֆիզիկական եւ իրավաբանական անձանց գործողությունների օրինականության նկատմամբ.

պետական եւ տեղական ինքնակառավարման մարմինների, պաշտոնատար անձանց, ֆիզիկական եւ իրավաբանական անձանց գործողությունների օրինականության նկատմամբ.

նախաքննության եւ հետաքննության օրինականության նկատ-մամբ:

/4,հոդվ.103/

ՏՈՄՍ 2

1. Հայաստանի Հանրապետությունում երաշխավորվում է ՝

իրավունքի գերակայությունը .

օրենքի գերակայությունը.

իրավական ակտերի գերակայությունը.

Հանրապետության Նախագահի հրամանագրի գերակայությունը:

/2,հոդվ.6/

ՀՀ Ազգային ժողովում օրենքներն ընդունվում են նիստին ներկա պատգամավորների ձայների՝

2.1. մեկ չորրորդով.

մեկ երրորդով.

մեծամասնությամբ.

երկու երրորդով.

/3,հոդվ.71/

Տեղական ինքնակառավարման մարմիններն ընտրվում են՝

3.1. համայնքի սեփականությունը տնօրինելու եւ համայնքային նշանակության հարցեր լուծելու համար.

3.2. համայնքներում պետական կառավարումն ապահովելու համար.

պետական տուրքեր եւ վճարներ գանձելու եւ համայնքի կառավարումն իրականացնելու համար.

համայնքներում կառավարության տարածքային քաղաքականությունն իրականացնելու համար:

/1,հոդվ.105/

ՏՈՄՍ 3

Պետական մարմինները եւ պաշտոնատար անձինք իրավասու են կատարել միայն այնպիսի գործողություններ, որոնց համար՝

կան իրավական հիմքեր .

ստանձնել են պարտավորություն.

լիազորված են օրենդրությամբ.

լիազորված են նորմատիվ ակտերով:

/3, հոդվ.5/

ՀՀ Ազգային ժողովի հերթական նստաշրջանները գումարվում են տարեկան՝

2.1. մեկ անգամ.

երկու անգամ.

երեք անգամ.

չորս անգամ.

/2, հոդվ.69/

Մարզպետներին՝

3.1. ընտրում է մարզի բնակչությունը.

նշանակում է ՀՀ վարչապետը՝ տարածքային կառավարման նախարարի ներկայացմամբ

նշանակում է Հանրապետության Նախագահը՝ վարչապետի ներկայացմամբ.

նշանակում է ՀՀ կառավարությունը:

/4,հոդվ.107/

ՏՈՄՍ 4

1. Անձնական եւ ընտանեկան կյանքի գաղտնիությունը երաշխավորվում է ՝

օտարերկրացիների համար .

ՀՀ քաղաքացիների համար.

քաղաքացիություն չունեցող անձանց համար.

յուրաքանչյուր մարդու համար:

/4,հոդվ.20/

Հայաստանի Հանրապետության գործադիր իշխանությունն իրականացնում է՝

2.1. ՀՀ Ազգային ժողովը՝ կառավարության միջոցով.

ՀՀ վարչապետը.

Հանրապետության Նախագահը.

ՀՀ կառավարությունը:

/4,հոդվ.85/

Երեւանի քաղաքապետին նշանակում է՝

3.1. ՀՀ վարչապետը.

3.2. ՀՀ կառավարությունը.

ՀՀ վարչապետի ներկայացմամբ՝ Հանրապետության նախագահը.

ՀՀ կառավարության ներկայացմամբ՝ Հանրապետության նախագահը:

/3,հոդվ.108/

ՏՈՄՍ 5

1. Մարդը պարտավոր չէ ցուցմունք տալ ՝

իր ծնողների դեմ.

ամուսնու եւ մերձավոր ազգականների դեմ.

իր, ամուսնու եւ մերձավոր ազգականների դեմ.

իր դեմ.

/3,հոդվ.42/

Իշխանության յուրացումը որեւէ կազմակերպության կամ անհատի կողմից՝

2.1. անթույլատրելի է.

հանցագործություն է .

իրավախախտում է .

արգելվում է :

/2,հոդվ.2/

Դատական մարմինների անկախության երաշխավորը՝

Հանրապետության Նախագահն է.

3.2. արդարադատության խորհուրդն է.

դատարանների նախագահների խորհուրդն է.

ՀՀ արդարադատության նախարարությունն է:

/1,հոդվ.94/

ՏՈՄՍ 6

1. Օրենքները կիրառվում են միայն ՝

ՀՀ Ազգային ժողովի կողմից ընդունվելուց հետո.

Հանրապետության Նախագահի կողմից ստորագրվելուց հետո.

պաշտոնական հրապարակումից հետո.

Հանրապետության Նախագահի ստորագրման պահից մեկ ամիս անցնելուց հետո:

/3,հոդվ.6/

Հարկեր, տուրքեր մուծելու եւ այլ պարտադիր վճարումներ կատարելու պարտականություններ ունեն՝

2.1. օտարերկրացիները.

ՀՀ քաղաքացիները .

քաղաքացիություն չունեցող անձինք .

յուրաքանչյուր ոք :

/4,հոդվ.46/

ՀՀ Սահմանադրությունում փոփոխություններ կատարվում են՝

ՀՀ Ազգային ժողովի պատգամավորների ընդհանուր թվի ձայների մեծամասնությամբ.

3.2. հանրաքվեի միջոցով՝ Հանրապետության Նախագահի կամ ՀՀ Ազգային ժողովի նախաձեռնությամբ.

Հանրապետության Նախագահի առաջարկության հիման վրա՝ ՀՀ Ազգային ժողովի կողմից.

ՀՀ Ազգային ժողովի կամ Հանրապետության Նախագահի նախաձեռնությամբ՝ Սահմանադիր ժողովի կողմից:

/2,հոդվ.111/

ՏՈՄՍ 7

Օրենքները կիրառվում են միայն՝

1.1. ՀՀ քաղաքացիները.

օտարերկրացիները.

քաղաքացիություն չունեցող անձինք .

յուրաքանչյուր ոք :

/4,հոդվ.38/

2. ՀՀ Ազգային ժողովում օրենսդրական նախաձեռնության իրավունքը պատկանում է՝

2.1. միայն պատգամավորներին.

միայն ՀՀ Ազգային ժողովի մշտական հանձնաժողովներին.

պատգամավորներին, ՀՀ կառավարությանը, Հանրապետության Նախագահին եւ ՀՀ վարչապետին:

յուրաքանչյուր ոք :

/3,հոդվ.75/

3. ՀՀ սահմանադրական դատարանը որոշում է ՝

օրենքների համապատասխանությունը ՀՀ Սահմանադրությանը.

3.2. օրենքների, ՀՀ Ազգային ժողովի որոշումների. Հանրապետության Նախագահի հրամանագրերի համապատասխանությունը ՀՀ Սահմանադրությանը.

3.3 օրենքների, ՀՀ Ազգային ժողովի որոշումների Հանրապետության Նախագահի հրամանագրերի եւ կարգադրությունների համապատասխանությունը ՀՀ Սահմանադրությանը.

3.4 օրենքների, ՀՀ Ազգային ժողովի որոշումների Հանրապետության Նախագահի հրամանագրերի եւ կարգադրությունների, կառավարության որոշումների համապատասխանությունը ՀՀ Սահմանադրությանը:

/4,հոդվ.100/

ՏՈՄՍ 8

Հայաստանի Հանրապետությունում իշխանությունը պատկանում է՝

1.1. ՀՀ քաղաքացիներին.

բոլոր մարդկանց.

բնակչությանը .

ժողովրդին:

/4,հոդվ.2/

2. Ոչ պետական ուսումնական հաստատությունների ստեղծման եւ գործունեության կարգը սահմանվում է՝

2.1. օրենքով.

ՀՀ կառավարության որոշմամբ.

նորմատիվ իրավական ակտերով:

գերատեսչական նորմատիվ ակտերով :

/1,հոդվ.35/

3. ՀՀ սահմանադրական դատարանի անդամն անփոփոխելի է եւ պաշտոնավարում է՝

ցմահ.

3.2. մինչեւ իր 65 տարին լրանալը.

3.3 մինչեւ կենսաթոշակային տարիքի հասնելը.

3.4 մինչեւ իր 70 տարին լրանալը:

/4,հոդվ.96/

ՏՈՄՍ 9

Բնակարանը կարող է խուզարկվել `

1.1. միայն դատարանի որոշմամբ.

դատարանի կամ դատախազի որոշմամբ.

հետաքննության մարմնի որոշմամբ.

նախաքննության մարմնի որոշմամբ:

/1,հոդվ.21/

2. Կառավարությանը կարող է անվստահություն հայտնել ՀՀ Ազգային ժողովի պատգամավորների ընդհանուր թվի `

2.1. մեկ երկրորդը.

մեկ երրորդը.

մեծամասնությունը.

երկու երրորդը:

/3,հոդվ.84/

3. ՀՀ սահմանադրական դատարանն ընդունում է `

3.1. վճիռներ եւ որոշումներ.

վճիռներ եւ եզրակացություններ.

3.3. դատավճիռներ եւ վճիռներ.

3.4 որոշումներ եւ եզրակացություններ:

/4,հոդվ.102/

ՏՈՄՍ 10

1. ՀՀ քաղաքացին միաժամանակ `

1.1. չի կարող լինել այլ պետության քաղաքացի.

կարող է լինել այլ պետության քաղաքացի, եթե նա ազգությամբ հայ է.

կարող է լինել ԱՊՀ անդամ որեւէ պետության քաղաքացի.

կարող է լինել այլ պետության քաղաքացի վաթսուն տարին լրանալուց հետո:

/1,հոդվ.14/

2. ՀՀ կառավարության նիստերը հրավիրում եւ վարում է՝

2.1. Հանրապետության Նախագահը.

Հանրապետության Նախագահը կամ նրա հանձնարարությամբ ՀՀ վարչապետը.

ՀՀ վարչապետը, իսկ եթե դա հնարավոր չէ, նախարարներից մեկը.

ՀՀ վարչապետը:

/2,հոդվ.86/

3. ՀՀ սահմանադրական դատարանի որոշումները վերջնական են, վերանայման ենթակա չեն եւ ուժի մեջ են մտնում՝

3.1. հրապարակումից հետո՝ տասներորդ օրը..

ՀՀ պաշտոնական տեղեկագրում հրապարակվելու պահից.

3.3. հրապարակման պահից.

3.4 մեկամսյա ժամկետում:

/3,հոդվ.102/

ՏՈՄՍ 11

1. Նամակագրության, հեռախոսային խոսակցությունների, փոստային, հեռագրական եւ այլ հաղորդումների գաղտնիության իրավունք ունեն՝

ՀՀ քաղաքացին.

1.2. օտարերկրացին .

քաղաքացիություն չունեցող անձը.

յուրաքանչյուր ոք:

/4,հոդվ.21/

2. ՀՀ գլխավոր դատախազին նշանակում է `

2.1. ՀՀ վարչապետը.

2.2. ՀՀ Ազգային ժողովը.

Հանրապետության Նախագահը՝ ՀՀ Ազգային ժողովի ներկայացմամբ.

Հանրապետության Նախագահը՝ ՀՀ վարչապետի առաջարկությամբ:

/4,հոդվ.55/

3. ՀՀ սահմանադրական դատարան կարող են դիմել՝

3.1. Հանրապետության Նախագահը եւ պատգամավորների առնվազն մեկ երրորդը.

3.2. Հանրապետության Նախագահը եւ պատգամավորների առնվազն մեկ երրորդը, ինչպես նաեւ Հանրապետության Նախագահի թեկնածուները՝ ընտրությունների արդյունքների հետ կապված վեճերով.

3.3. Հանրապետության Նախագահը եւ պատգամավորների առնվազն մեկ երրորդը, ինչպես նաեւ Հանրապետության Նախագահի թեկնածուները՝ ընտրությունների արդյունքների հետ կապված վեճերով եւ ՀՀ կառավարությունը՝ ՀՀ Սահմանադրությամբ նախատեսված դեպքում.

3.4 ՀՀ քաղաքացիները:

/3,հոդվ.101/

ՏՈՄՍ 12

1. Բնակարանի անձեռնմխելիության իրավունք ունի՝

1.1. ՀՀ քաղաքացիները.

պաշտոնատար անձինք.

յուրաքանչյուր ոք :

պաշտոնատար անձինք եւ Հայաստանի Հանրապետությունում հավատարմագրված դիվանագիտական ներկայացուցիչները:

/3,հոդվ.20/

2. Հանրապետության Նախագահը կարող է պաշտոնանկ արվել ՝

2.1. միայն պետական դավաճանության համար.

2.2. պետական դավաճանության կամ այլ ծանր հանցագործության համար.

2.3. ցանկացած հանցագործության համար.

2.4. ՀՀ Ազգային ժողովի հայեցողությամբ:

/2,հոդվ.57/

3. Դատավորը պաշտոնավարում է ՝

ցմահ.

3.2. մինչեւ իր 65 տարին լրանալը.

3.3 մինչեւ կենսաթոշակային տարիքի հասնելը.

3.4 մինչեւ իր 70 տարին լրանալը:

/2,հոդվ.96/

ՏՈՄՍ 16

Ընտրել եւ ընտրվել չեն կարող՝

1.1 սահմանափակ գործունակ ճանաչված անձինք.

1.2. դատարանի վճռով անգործունակ ճանաչված, ինչպես նաեւ օրինական ուժի մեջ մտած դատավճռով ազատազրկման դատապարտված եւ պատիժը կրող քաղաքացիները.

յոթանասուն եւ ավելի տարիք ունեցող անձինք.

հիվանդանոցում բուժվող անձինք:

/2,հոդվ.27/

Ժողովուրդն իր իշխանությունն իրականացնում է՝

2.1. ազատ ընտրությունների, հանրաքվեների, ինչպես նաեւ ՀՀ Սահմանադրությամբ նախատեսված պետական եւ տեղական ինքնակառավարման մարմինների ու պաշտոնատար անձանց միջոցով:

ազատ ընտրությունների եւ հանրաքվեների միջոցով.

ՀՀ Ազգային ժողովի եւ Հանրապետության Նախագահի միջոցով.

ՀՀ Ազգային ժողովի եւ համայնքների ավագանիների միջոցով:

/1,հոդվ.2/

Մարզերում իրականացվում է՝

տեղական ինքնակառավարում.

պետական կառավարում եւ տեղական ինքնակառավարում.

1.3. պետական կառավարում.

տեղական ինքնակառավարում եւ տարածքային կառավարում:

/3,հոդվ.107/

ՏՈՄՍ 17

Կուսակցություններ ստեղծելու իրավունք ունեն՝

օտարերկրացիները.

ՀՀ քաղաքացիները.

1.3 քաղաքացիություն չունեցող անձինք.

յուրաքանչյուր ոք:

/2, հոդվ.25/

ՀՀ Սահմանադրությանը հակասող միջազգային պայմանագրերը կարող են վավերացվել՝

ՀՀ Սահմանադրության մեջ համապատասխան փոփոխություններ կատարվելուց հետո.

ՀՀ սահմանադրական դատարանի եզրակացության հիման վրա.

Հանրապետության Նախագահի կողմից ստորագրվելուց հետո.

հանրաքվեով հաստատվելուց հետո:

/1, հոդվ.6/

Տեղական տուրքեր եւ վճարներ սահմանում է՝

համայնքի ղեկավարը.

մարզպետը.

ՀՀ կառավարությունը.

3.4. համայնքի ավագանին:

/4,հոդվ.106/

Ի՞նչ իրադարձությունների հետևանքով ամրագրվեց մարդու իրավունքների առաջին սերունդը և ի՞նչ խնդիրներ է այն լուծում:

5. Ո՞րն է սահմանադրական դատարանի առաքելությունը և որո՞նք են նրա լիազորությունները:

6. Ի՞նչ է դատական քննության փուլը և ինչո՞ւ են այն անվանում քրեական դատավարության կենտրոնական փուլ:

ՏՈՄՍ 18

1. Յուրաքանչյուր ոք իրավունք ունի իր իրավունքները եւ ազատությունները պաշտպանել ՝

պետական մարմիններին դիմելու միջոցով.

բողոքի ցույցեր կազմակերպելով.

դատարան դիմելու միջոցով.

օրենքով չարգելված բոլոր միջոցներով:

/4,հոդվ.38/

ՀՀ քաղաքացիություն շնորհում է՝

ՀՀ վարչապետը.

ՀՀ Ազգային ժողովը.

Հանրապետության Նախագահը.

2.4 Հանրապետության Նախագահը՝ ՀՀ վարչապետի առաջարկությամբ:

/3,հոդվ.55/

Օրենքները հանրաքվեի են դրվում ՝

3.1 Հանրապետության Նախագահի առաջարկով.

ՀՀ Ազգային ժողովի առաջարկով.

ՀՀ կառավարության առաջարկով.

ՀՀ Ազգային ժողովի կամ ՀՀ կառավարության առաջարկով:

/4,հոդվ.112/

Ինչո՞վ են տարբերվում մարդու իրավունքների պաշտպանության Եվրոպական խորհրդի և ԵԱՀԿ-ի կառուցակարգերը:

5. Որո՞նք են պետական կառավարման ձևերը: Ինչպիսի՞ն է ՀՀ պետական կառավարման ձևը: Արդյո՞ք մենք ճիշտ ընտրություն ենք կատարել հայոց պետականության կառավարման ձևն ընտրելիս:

Ի՞նչ հանգամանքներով է պայմանավորված պատժատեսակների բազմազանությունը:

ՏՈՄՍ 19

1. Հողի նկատմամբ սեփականության իրավունք ունեն՝

քաղաքացիություն չունեցող անձինք.

յուրաքանչյուր ոք.

օտարերկրացիները.

ՀՀ քաղաքացիները, ինչպես նաեւ օտարերկրյա քաղաքացիները եւ քաղաքացիություն չունեցող անձինք՝ օրենքով նախատեսված դեպքերում:

/4,հոդվ.28/

Հանրապետության Նախագահը՝

2.1. օրենսդիր, գործադիր եւ դատական իշխանությունների բնականոն գործունեությունն ապահովողն է.

պետության գլուխն է.

գործադիր իշխանության ղեկավարն է.

պետության բարձրագույն պաշտոնատար անձն է:

/1,հոդվ.49/

Համայնքի ղեկավարին օրենքով նախատեսված դեպքերում կարող է պաշտոնանկ անել՝

ՀՀ կառավարությունը՝ մարզպետի ներկայացմամբ.

3.2 Հանրապետության Նախագահը՝ ՀՀ վարչապետի առաջարկությամբ՝

3.3 տարածքային կառավարման նախարարը՝ համայնքի ավագանու ներկայացմամբ.

3.4 ՀՀ վարչապետը՝ տարածքային կառավարման նախարարի ներկայացմամբ:

/1,հոդվ.109/

ՏՈՄՍ 20

1. Ընտրելու եւ ընտրվելու իրավունք ունեն՝

1.1 յուրաքանչյուր ոք:

1.2. ՀՀ քաղաքացիները.

1.3 օտարերկրացիները.

1.4 քաղաքացիություն չունեցող անձինք.

/2, հոդվ.27/

2. Հանրապետության Նախագահը հրապարակում է՝

1.1. հրամանագրեր եւ կարգադրություններ.

1.2 հրամանագրեր եւ որոշումներ.

1.3 հրահանգներ եւ կարգադրություններ.

1.4 հրամանագրեր եւ հրահանգներ:

/1, հոդվ.56/

3. ՀՀ Սահմանադրության ընդունման կամ դրանում փոփոխություններ կատարելու համար հանրաքվե նշանակում է՝

Հանրապետության Նախագահը.

Հանրապետության Նախագահը՝ ՀՀ կառավարության առաջարկով.

ՀՀ Ազգային ժողովը.

3.4. Հանրապետության Նախագահը՝ ՀՀ Ազգային ժողովի պատգամավորների ընդհանուր թվի մեծամասնության առաջարկով կամ համաձայնությամբ:

/4,հոդվ.111/

Բնութագրե՞ք մարդու իրավունքների վերաբերյալ միջազգային հիմնական փաստաթղթերը: Ինչո՞վ է կարևորվում մարդու իրավունքների միջազգային-իրավական ամրագրումը (կարգավորումը):

Ի՞նչ հատկանիշներով է իրավական պետությունը տարբերվում ոչ իրավական պետությունից:

Ի՞նչ եք կարծում, ինչո՞ւ Սահմանադրությունը անձին իրավունք չի տալիս ընտրվել որպես ցմահ Նախագահ: Այս կապակցությամբ ի՞նչ արգելք է սահմանված: Արդարացված է այդ արգելքը, թե՞ ոչ:

ՏՈՄՍ 21

Անվճար իրավաբանական օգնությունը ցույց է տրվում՝

1.1 օրենքով նախատեսված դեպքերում.

1.2. Հանրապետության Նախագահի հրամանագրով նախատեսված դեպքերում.

ՀՀ կառավարության որոշմամբ նախատեսված դեպքերում.

փաստաբանների միության կանոնադրությամբ նախատեսված դեպքերում:

/1,հոդվ.40/

2. ՀՀ կառավարությանն անվստահություն հայտնելու մասին որոշման նախագիծը քվեարկության է դրվում այն ներկայացնելուց՝

2.1. ոչ շուտ, քան 12 եւ ոչ ուշ, քան 24 ժամվա ընթացքում.

ոչ շուտ, քան 24 եւ ոչ ուշ, քան 36 ժամվա ընթացքում.

2.3. ոչ շուտ, քան 36 եւ ոչ ուշ, քան 48 ժամվա ընթացքում.

2.4 ոչ շուտ, քան 48 եւ ոչ ուշ, քան 72 ժամվա ընթացքում.

/4,հոդվ.74/

Վճռաբեկ դատարանի, նրա պալատների նախագահների եւ դատավորների, վերաքննիչ, առաջին ատյանի եւ այլ դատարանների նախագահների թեկնածուները առաջադրում է՝

ՀՀ արդարադատության նախարարը.

ՀՀ արդարադատության նախարարը ՀՀ գլխավոր դատախազի հետ համատեղ.

դատարանների նախագահների խորհուրդը.

արդարադատության խորհուրդը:

/4,հոդվ.95/

ՏՈՄՍ 22

Պատասխանատվություն սահմանող կամ պատասխանատվությունը խստացնող օրենքը՝

1.1. հետադարձ ուժ ունի.

1.2. կարող է հետադարձ ուժ ունենալ Հանրապետության Նախագահի հրամանագրով նախատեսված դեպքերում.

կարող է հետադարձ ուժ ունենալ օրենքով նախատեսված դեպքերում.

հետադարձ ուժ չունի:

/4,հոդվ.42/

2. Նորընտիր ՀՀ Ազգային ժողովն ընտրությունից հետո չի կարող արձակվել՝

2.1. վեց ամսվա ընթացքում.

մեկ տարվա ընթացքում.

2.3. երկու տարվա ընթացքում.

2.4. ընդհանրապես:

/2,հոդվ.63/

3. Դատախազությունը գործում է՝

ՀՀ Սահմանադրությամբ եւ օրենքներով իրեն վերապահված լիազորությունների շրջանակում.

օրենքներով իրեն վերապահված լիազորությունների շրջանակում.

ՀՀ Սահմանադրությամբ իրեն վերապահված լիազորությունների շրջանակում.

“ՀՀ դատախազության մասին” օրենքով իրեն վերապահված լիազորությունների շրջանակում:

/3,հոդվ.103/

Որո՞նք են մարդու իրավունքների ապահովման սահմանադրական երաշխիքները և դրանցից ո՞րն եք դուք կարևորում և ինչո՞ւ:

Ինչպե՞ս և ի՞նչ պատճառների ուժով ծագեց իրավունքը:

Ինչո՞վ է վարչական իրավախախտումը տարբերվում հանցագործությունից:

ՏՈՄՍ 23

1. Դատապարտյալներին ներում շնորհում է՝

1.1. ՀՀ Ազգային ժողովը՝ Հանրապետության Նախագահի առաջարկությամբ.

ՀՀ վարչապետը.

1.3 Հանրապետության Նախագահը.

1.4. Հանրապետության Նախագահը՝ ՀՀ վարչապետի ներկայացմամբ:

/3,հոդվ.55/

2. Նորընտիր ՀՀ Ազգային ժողովը կազմված է՝

150 պատգամավորից.

131 պատգամավորից.

2.3. 190 պատգամավորից.

60 պատգամավորից.

/2,հոդվ.63/

3. Հանրաքվեի դրված նախագիծը համարվում է ընդունված, եթե կողմ են քվեարկել քվեարկության մասնակիցների կեսից ավելին, բայց ոչ պակաս, քան ընտրական ցուցակում ընդգրկված քաղաքացիների՝

մեկ քառորդը.

մեկ երրորդը.

3.3. կեսը.

3.4. երկու երրորդը:

/2,հոդվ.113/

Ի՞նչ ձևերով կարող է իրականացվել քաղաքացիների իրավունքների և ազատությունների իրավական պաշտպանությունը:

Ի՞նչ է աշխատանքային պայմանագիրը և ինչպե՞ս է այն կնքվում:

Ի՞նչ սկզբունքներ են հատկանշական քաղաքացիական դատավարությանը:

ՎԻՐՏՈՒԱԼ ՕՐԵՆՔՆԵՐ

1. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՍԳԻՐՔ
2. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՕՐԵՆՍԳԻՐՔ
3. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔԸ “ԵՐԵՎԱՆ ՔԱՂԱՔԻ ՄԱՍԻՆ”
4. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔԸ “ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ”
5. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔԸ “ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ, ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ, ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ԵՎ ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ”
6. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔԸ “ՆԱԽԱԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ”
7. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔԸ “ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԻ ՄԱՍԻՆ”
8. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔԸ “ԵՐԵԽԱՅԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ”
9. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔԸ “ԴԱՏԱՎՈՐԻ ԿԱՐԳԱՎԻՃԱԿԻ ՄԱՍԻՆ”
10. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔԸ “ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԱԿՏԵՐԻ ՄԱՍԻՆ”

Բռեյն ռինգի հարցեր

1. Հենց այդքան տեղակալ ունի ՀՀ Ազգային ժողովի նախագահը:

2. Մինչ 2006 թ. նոյեմբերյան բարեփոխումները ՀՀ Սահմանադրությունը նախատեսում էր ***դրանց*** տարանջատումը, իսկ այժմ սահմանում է, որ ***դրանք*** պետք է ոչ թե տարանջատվեն այլ բաժանվեն և բացի այդ հավասարակշռեն միմյանց: Ինչի մասին է խոսքը:

3. Ո՞վ է նշանակում ՀՀ առաջին ատյանի դատարանի նախագահին:

4. Եթե միջազգային պայմանագրով սահմանված նորմերը հակասում են սահմանադրությանը, ապա ե՞րբ կարող է վավերացվել միջազգային պայմանագիրը:

5. Նամակագրության, հեռախոսային խոսակցությունների, փոստային, հեռագրական և այլ հաղորդումների գաղտնիության իրավունքը կարող է սահմանափակվել միայն դրանով:

6. Ո՞ւմ նախաձեռնությամբ է գումարվում Ազգային ժողովի արտահերթ նստաշրջան:

7. Այն դեպքում, երբ քվեարկվել է նախագահի մեկ թեկնածու, ե՞րբ է նա համարվում ընտրված:

8. ՀՀ բարեփոխված սահմանադրության համաձայն յուրաքանչյուր հայի համար չափազանց կարևոր այդ կառույցն անջատված է պետությունից: Ո՞րն է այդ կառույցը:

9. ՀՀ սահմանադրական դատարանն ընդունում է հետևյալ իրավական ակտերը:

10. Այն կարող է իրականացվել անմիջականորեն կամ պետական մարմինների ու պաշտոնատար անձաց միջոցով, բայց բոլոր դեպքերում դրա միակ տերը Հայաստանի Հանրապետության ժողովուրդն է:

11. Ո՞վ է հրավիրում և վարում կառավարության նիստերը:

12. Թեև դեռևս 1995թ. սահմանադրությունը թույլատրում էր դրա կիրառումը որոշ դեպքերում, գործող սահմանադրությամբ այն արգելվեց ամբողջովին:

13. Ի՞նչ ժամկետով է ընտրվում ՀՀ Ազգային ժողովը:

14. Ո՞վքեր ՀՀ Ազգային ժողովում օրենսդրական նախաձեռնության իրավունք ունեն:

15. Սովորաբար ընտրելու և ընտրվելու իրավունքը ՀՀ պատկանում է միայն ՀՀ քաղաքացիներին, սակայն Սահմանադրությամբ նախատեսված է, որ ՀՀ քաղաքացիություն չունեցող անձինք կարող են ընտրել կամ ընտրվել հեևյալ մարմիններում:

16. Ո՞վ է ՀՀ-ում ներում շնորհում և ո՞վ է հայտարարում համաներում:

17. Ո՞վ է կատարում ՀՀ Նախագահի պարտականությունները ՀՀ Նախագահի պաշտոնը թափուր մնալու դեպքում մինչև նորընտիր նախագահի կողմից պաշտոնն ստանձնելը:

18. Ով է մտնում ՀՀ Կառավարության կազմի մեջ:

19. Ո՞վ է նշանակում և ազատում ՀՀ գլխավոր դատախազին:

20. Համաձայն ՀՀ գործող սահմանադրության յուրաքանչյուր մարդ իրավունք ունի տնօրինել, օգտագործել և տիրապետել այն:

21. Սահմանադրությունը նախատեսում է, որ այն պարտադիր է, եթե հիմնական է և ընդհանուր, մնացած բոլոր դեպքերում դա կախված է ձեր ցանկությունից:

22. Ի՞նչ ակտեր է հրապարակում ՀՀ Նախագահը:

23. ՀՀ Նախագահը պարտավոր է կատարել դա քսանմեկ օրյա ժամկետում, բայց միաժամանակ կարող է առարկել դրա դեմ և ներկայացնել իր առաջարկությունները, սակայն այս դեպքում վերընշվածը կատարելու համար նա կունենա միայն հինգ օր :

24. Ազգային ժողովի լիազորությունները սահմանվում են օրենքում, իսկ դրա գործունեության կարգը նաև նշված փաստաթղթով, որը ևս օրենք է:

25. Որպեսզի Կառավարության գործունեության ծրագիրն արժանանա հավանության անհրաժեշտ է, որպեսզի դրա օգտին քվեարկի 66, թե 77 պատգամավոր: Հիմնավորեք Ձեր պատասխանը:

26. Բարեփոխված սահմանադրության առավել աչքի ընկնող հոդվածը 78-ն է: Կարող եք մեկ բառով արտահայտեք դրա էությունը:

27. Այս պաշտոնը նախկին սահմանադրության մեծ նախատեսված չէր: Դրանում ընտրվելու համար անհրաժեշտ է հավաքել ՀՀ ԱԺ պատգամավորների առնվազն երեք հինգերորդի ձայները:

28. Որքա՞ն ժամկետով է ընտրվում մարդու իրավունքների պաշտպանը:

29. Ո՞վ կարող է ընտրվել ՀՀ Նախագահի պաշտոնում:

30. Ո՞ւմ անունից են ՀՀ-ում ընդունվում դատարանի վերջնական ակտերը:

31. Համաձայն ՀՀ և շատ այլ երկրների Սահմանադրության՝ մեղադրյալը համարվում է անմեղ այնքան ժամանակ քանի դեռ… :

32. Կարող է, արդյո՞ք, այլ պետության քաղաքացին լինել ՀՀ կառավարության անդամ:

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՆԵՐ